

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ

< Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης >

Κωνσταντίνος Χούλης

Καθηγητής, Αναπληρωτής Προέδρου του Τμήματος

Άννα Καρατζάνη

Επίκουρη καθηγήτρια

Διευθύντρια Τομέα Β΄

Νικόλαος – Αλέξιος Στεφανής

Επίκουρος καθηγητής

Διευθυντής Τομέα Α΄

Αθήνα, 2021

Το **Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης** ιδρύθηκε με τον Νόμο 1404/1983 και μέχρι σήμερα έχει διανύσει μια επιτυχημένη διαδρομή στην Ανώτατη Εκπαίδευση, κατά την διάρκεια της οποίας έχει συμβάλλει καθοριστικά, ως πρωτοπόρο Τμήμα, στην διαμόρφωση και ανάπτυξη του επιστημονικού χώρου της συντήρησης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, τόσο στο επίπεδο της εκπαίδευσης όσο και στο επίπεδο της έρευνας και της εφαρμογής. Είναι πλέον το μοναδικό Τμήμα στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση με το συγκεκριμένο αντικείμενο. Είναι ενεργό μέλος του ENCoRE (European Network Conservation Restoration Education).

Πρόσφατα, το Τμήμα αξιοποίησε την δυνατότητα προσθήκης ικανού αριθμού προαιρετικών μαθημάτων που διευρύνουν τον ορίζοντα των προσφερομένων γνώσεων στους φοιτητές και προχώρησε στην θεσμοθέτηση – ίδρυση των δύο κατευθύνσεων προχωρημένου εξαμήνου (Φ.Ε.Κ. 1913/Β΄29.05.2019).

Το Τμήμα, στα **36** χρόνια της πορείας του, συνέβαλε στην διαμόρφωση του πλαισίου άσκησης του επαγγέλματος του συντηρητή Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης στην Ελλάδα και διεθνώς.

Κύκλοι Σπουδών

Το Τμήμα Σ. Α. Ε. Τ. προσφέρει τέσσερεις (4) κύκλους σπουδών και κατατάσσεται στο επίπεδο 8 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (<https://proson.eoppep.gr/el/QualificationTypes>)

Στο Τμήμα απονέμονται:

- ❖ Πτυχίο (BA), “Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης” (240 ECTS)
  - Συντήρηση Αρχαιολογικών & Ιστορικών Αντικειμένων (Α΄ Κατεύθυνση)
  - Συντήρηση Ζωγραφικών Έργων & Αρχαιακού Υλικού (Β΄ Κατεύθυνση)
- ❖ Μεταπτυχιακός Τίτλος (MA), στη “Συντήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς” (90 ECTS)
- ❖ Διδακτορικός Τίτλος Σπουδών (PhD)

Εκπονείται Μεταδιδακτορική Έρευνα (Postdoc)

Επαγγελματική αποκατάσταση αποφοίτων

Οι απόφοιτοι του Τμήματος Σ.Α.Ε.Τ. είναι καταξιωμένοι επαγγελματίες στην αγορά εργασίας, με επαγγελματικά δικαιώματα ήδη από το 1989 (Φ.Ε.Κ. 169/16-6-1989) και ασκούν το επάγγελμα του συντηρητή μετά από απόκτηση άδειας ασκήσεως επαγγέλματος (Ν. 2557/24-12-97 και Ν. 4152 107Α/9-5-2013).

Η απορρόφηση τους πραγματοποιείται κυρίως από τον Δημόσιο Τομέα (Υπουργείο Πολιτισμού – Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων), από ιδιωτικές εταιρείες συντήρησης, ιδιωτικά πολιτιστικά ιδρύματα και συλλογές.

Επιπλέον, οι απόφοιτοι του Τμήματος απασχολούνται ως εκπαιδευτικό προσωπικό ή συντονιστές προγραμμάτων σε Ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ως ελεύθεροι επαγγελματίες ασχολούνται με την τεχνική εξέταση, την εκπόνηση μελετών συντήρησης και αποκατάστασης αρχαιολογικών ευρημάτων, ιστορικών αντικειμένων και έργων τέχνης.

Εισαγωγή στο Τμήμα Σ.Α.Ε.Τ.

Η Εισαγωγή στο Τμήμα γίνεται:

- Γενικά Λύκεια - Επιστημονικό πεδίο 2: Θετικές και Τεχνολογικές Επιστήμες
- Επαγγελματικά Λύκεια - Τομέας 16: Εφαρμοσμένων Τεχνών

Για την εισαγωγή στο Τμήμα απαιτείται εξέταση στα Ειδικά μαθήματα:

- "Ελεύθερο Σχέδιο" και
- "Γραμμικό Σχέδιο"

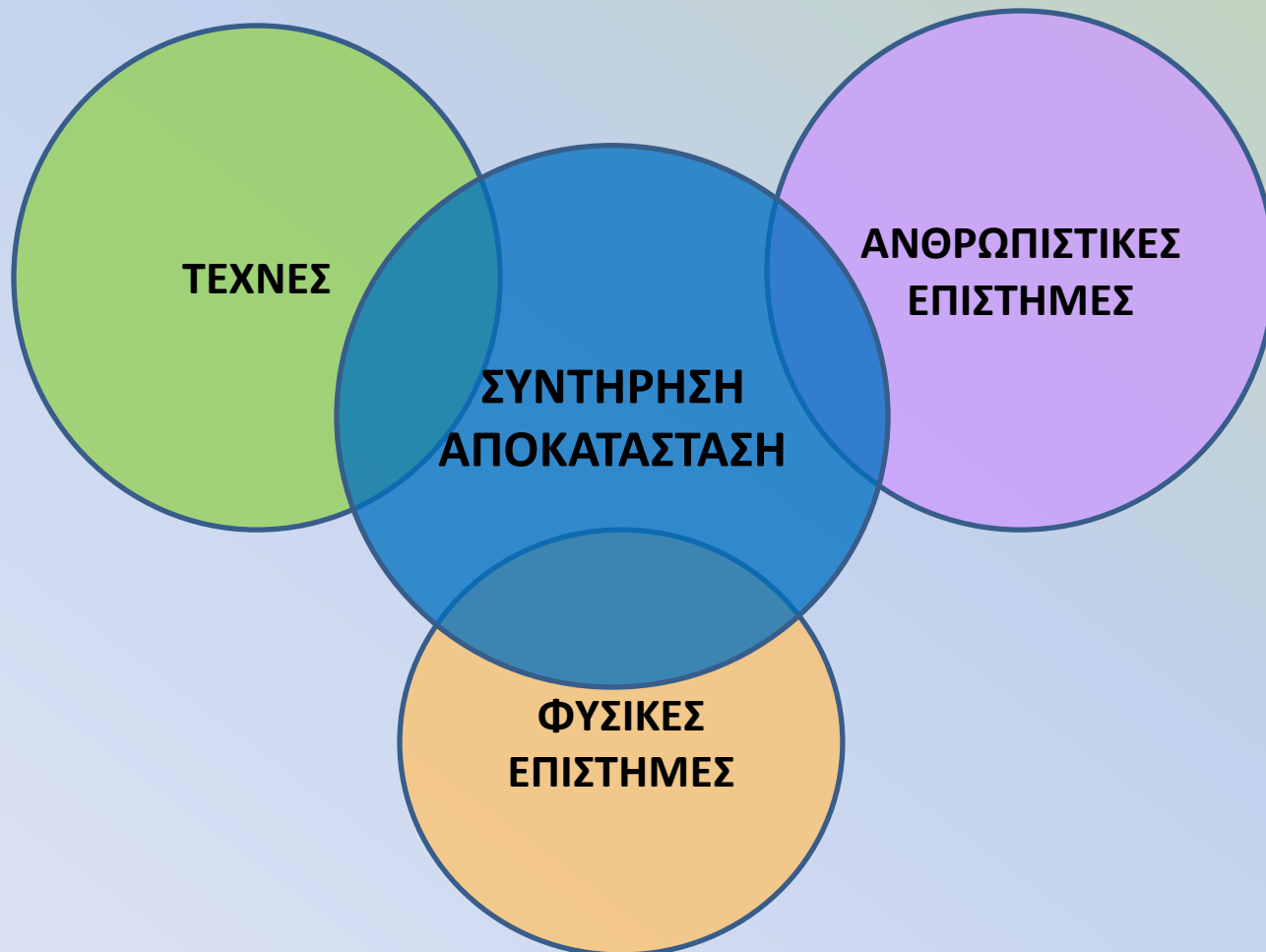
Το ακαδημαϊκό έτος 2020-1, ο πρώτος επιτυχών συγκέντρωσε **13.585** μόρια και η βάση διαμορφώθηκε στα **5.585**.

- Το Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης έχει **69** θέσεις (2020).

Περιεχόμενο Σπουδών του Τμήματος Σ.Α.Ε.Τ.

Μέσα από την διάρθρωση του Προγράμματος Σπουδών αναδύεται ο **τριπλός** χαρακτήρας του συντηρητή αρχαιοτήτων και έργων τέχνης: ο **επιστημονικός**, ο **καλλιτεχνικός** και ο **τεχνολογικός**.

Περιεχόμενο Σπουδών του Τμήματος Σ.Α.Ε.Τ.

Το Πρόγραμμα Σπουδών παρέχει **Θεωρητική** και **Πρακτική** εκπαίδευση στις γνωστικές περιοχές που σχετίζονται με την **τεκμηρίωση**, την **συντήρηση** και την **προστασία** των αρχαιολογικών ευρημάτων, των ιστορικών αντικειμένων και των έργων τέχνης ώστε οι απόφοιτοι να είναι σε θέση να εφαρμόζουν άμεσα και αποτελεσματικά τις επιστημονικές, τεχνολογικές και καλλιτεχνικές γνώσεις αλλά και δεξιότητες κατά την άσκηση του επαγγελματικού τους έργου.

Απώτερος στόχος της εκπαίδευσης αυτής είναι να δημιουργήσει επαγγελματίες με **σφαιρική γνώση** ικανούς να εκτελέσουν ιδιαίτερα πολύπλοκες και απαιτητικές επεμβάσεις καθώς και να τις τεκμηριώνουν με προσοχή και ακρίβεια. Μ' αυτόν τον τρόπο η εργασία της συντήρησης συνεισφέρει όχι μόνο στη διατήρηση των αντικείμενων, αλλά συμβάλλει σε μια βαθύτερη κατανόηση των **ιστορικών**, **κοινωνικών** και **καλλιτεχνικών** γεγονότων με τα οποία σχετίζονται.

Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

Ο **διεπιστημονικός** χαρακτήρας του Τμήματος αποτυπώνεται με την σύνθεση των μαθημάτων του Προπτυχιακού Προγράμματος που καλύπτουν **8** εξάμηνα σπουδών και εντάσσονται σε **4 Τομείς** (ΦΕΚ 3151-β', 19-07-2021).

Τομέας **A**. Συντήρηση Αρχαιολογικών και Ιστορικών Τεκμηρίων

Τομέας **B**. Συντήρηση Ζωγραφικών Έργων και Αρχειακού Υλικού

Τομέας **Γ**. Φυσικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Ψηφιακών Εφαρμογών

Τομέας **Δ**. Εικαστικών Τεχνών

Στα πρώτα **4** εξάμηνα σπουδών περιλαμβάνονται **Μαθήματα Υποδομής** (π.χ. Αρχαιολογία, Ιστορία Τέχνης, Στοιχεία Βιολογίας, Γενική, Ανόργανη & Οργανική Χημεία, Ελεύθερο Σχέδιο & Χρώμα, Πλαστική, Φωτογραφία κλπ.) και **εισαγωγικά μαθήματα ειδίκευσης** (π.χ. Γενικές Αρχές και Θεωρία της Συντήρησης, Συντήρηση Ανασκαφικών Αντικειμένων, Δομικών και Διακοσμητικών στοιχείων σε Αρχιτεκτονικά Μνημεία, Βιβλιακών - Αρχειακών και Λαογραφικών Συλλογών, Ζωγραφικών Έργων κλπ).

Τα **Μαθήματα Ειδίκευσης** (Συντήρησης) καταλαμβάνουν τα δύο τελευταία ακαδημαϊκά έτη και περιλαμβάνουν εβδομαδιαίως **2 ώρες Θεωρητική** και **6 ώρες Εργαστηριακή Εκπαίδευση**. Η παρακολούθηση και η συμμετοχή στις εργαστηριακές ασκήσεις είναι υποχρεωτική.

Η κατηγορία των μαθημάτων **Ειδίκευσης** περιλαμβάνει και μικρό αριθμό μαθημάτων **Σύνθεσης** τρίωρης διάρκειας στα οποία η **Θεωρία** και το **Εργαστήριο** πραγματοποιούνται ταυτόχρονα.

Στο Πρόγραμμα περιλαμβάνονται και **Προαιρετικά** μαθήματα όπως Ασφάλεια και Υγεία κατά την Εργασία, Επαγγελματική Διαχείριση στη Συντήρηση, Στοιχεία Η/Υ, και υποχρεωτικά **Μαθήματα Ειδικής Υποδομής** όπως το Περιβάλλον Μουσείου & Προληπτική Συντήρηση, Ιστορία της Τεχνολογίας καθώς και μαθήματα Ξένων Γλωσσών.

Συντήρηση Αρχαιολογικών & Ιστορικών Τεκμηρίων (Α' Κατεύθυνση)

1. Συντήρηση Λίθου
2. Συντήρηση Κεραμικού-Γυαλιού
3. Συντήρηση Μεταλλικών Αντικειμένων
4. Συντήρηση Οργανικών Υλικών
5. Συντήρηση Υφάσματος
6. Συντήρηση Ψηφιδωτού
7. Συντήρηση έργων Γλυπτικής
8. Συντήρηση Αντικειμένων Φυσικής Ιστορίας

Συντήρηση Ζωγραφικών Έργων & Αρχειακού Υλικού (Β' Κατεύθυνση)

1. Συντήρηση Τοιχογραφίας
2. Συντήρηση Ζωγραφικών Έργων σε Ύφασμα
3. Συντήρηση Ξύλινων Τεχνουργημάτων
4. Συντήρηση Φορητών Εικόνων
5. Συντήρηση Βιβλίου – Χαρτιού
6. Συντήρηση Σύγχρονων Βιβλιοδεσιών
7. Συντήρηση Σύγχρονων Εικαστικών Έργων
8. Συντήρηση Φωτογραφίας & Έργων Τέχνης σε Χαρτί

Συντήρηση Αρχαιολογικών & Ιστορικών Τεκμηρίων (Α' Κατεύθυνση)

Συντήρηση Ψηφιδωτού

Συντήρηση Υφάσματος

Συντήρηση Οργανικών
Υλικών

Συντήρηση Κεραμικού

Συντήρηση Μετάλλου

Συντήρηση Αρχαιολογικών και Ιστορικών Τεκμηρίων (Α' Κατεύθυνση)

Συντήρηση Γυαλιού

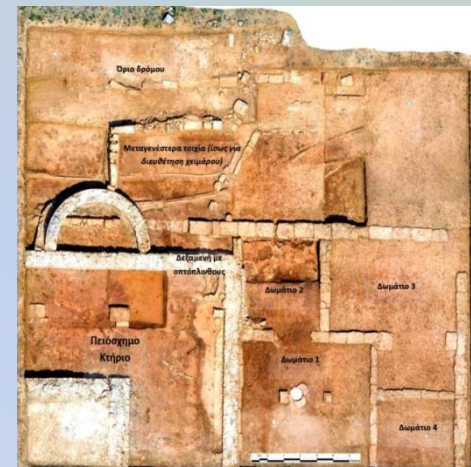
Συντήρηση Δομικών Υλικών

Συντήρηση Έργων Γλυπτικής

Εργασία σε Ανασκαφές

Συντήρηση Ζωγραφικών Έργων & Αρχαιακού Υλικού (Β' Κατεύθυνση)

Συντήρηση Τοιχογραφίας

Συντήρηση Ξύλινων
Τεχνουργημάτων

Συντήρηση Βιβλίου-Χαρτιού

Συντήρηση Σύγχρονων
Εικαστικών Έργων

Συντήρηση Ζωγραφικών Έργων & Αρχαιακού Υλικού (Β' Κατεύθυνση)

Συντήρηση Φωτογραφίας

Συντήρηση Ζωγραφικών Έργων

Συντήρηση Φορητών Εικόνων

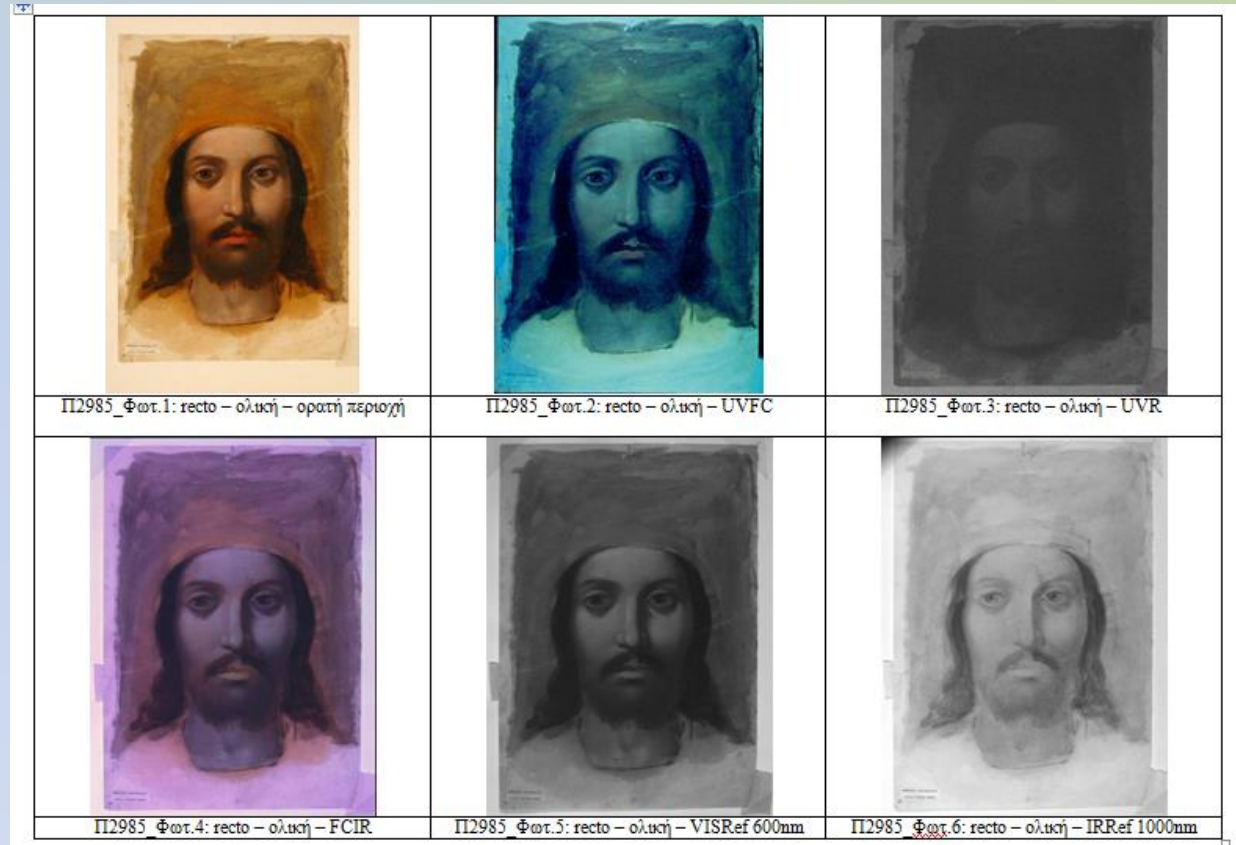
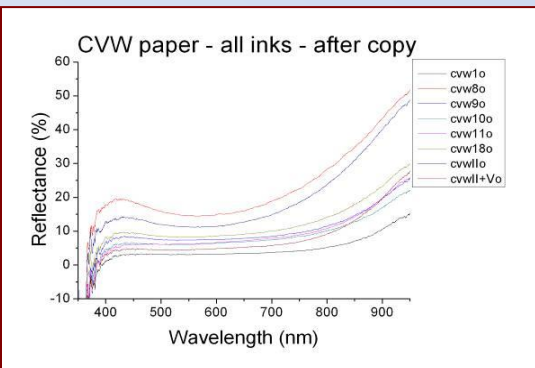
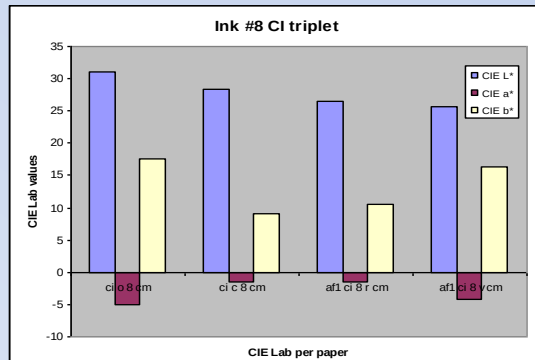
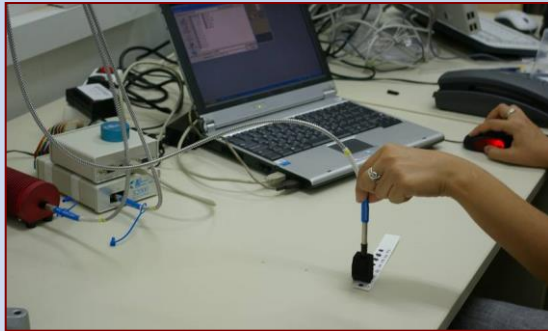

Συντήρηση Ξύλινων Τεχνουργημάτων

Μαθήματα Τομέα (Γ') Φυσικών Επιστημών & Ψηφιακών Εφαρμογών

- Γενική Φυσική
  - Στοιχεία Βιολογίας & Αρχές Βιοδιάβρωσης
- Γενική & Ανόργανη Χημεία
  - Εφαρμογές της Φωτογραφίας στη Συντήρηση
- Οργανική Χημεία της Συντήρησης
  - Αναλογικές και Ψηφιακές Τεχνικές Αποτύπωσης
- Μέθοδοι Διάγνωσης μη Καταστρεπτικού Ελέγχου
  - Επιστήμη των Ανόργανων Υλικών
- Τεκμηρίωση και Ψηφιακές Εφαρμογές στη Συντήρηση
  - Ενόργανη Χημική Ανάλυση
- Επιστήμη Οργανικών Υλικών

Μαθήματα Τομέα (Γ') Φυσικών Επιστημών & Ψηφιακών Εφαρμογών

Κ. Φανέλλη Π2985 Συλλογή ΕΠΜΑΣ

Μελέτη των περιοχών φθοράς σε διάφορες ακτινοβολίες

Μαθήματα Τομέα (Δ΄) Ανθρωπιστικών Επιστημών

- Προϊστορική Αρχαιολογία του Αιγαίου
  - Κλασική Αρχαιολογία
- Βυζαντινή Αρχαιολογία & Τέχνη
  - Ιστορία της Ευρωπαϊκής Τέχνης από τον Μεσαίωνα έως τον 18^ο αιώνα
- Ιστορία της Τέχνης του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα
  - Ελληνική Τέχνη
- Θεωρία & Μεθοδολογία Ανάλυσης Έργων Τέχνης

Μαθήματα Τομέα (Ε΄) Εικαστικών Τεχνών

- Ελεύθερο σχέδιο
  - Πλαστική
- Ζωγραφική: υλικά & τεχνικές
  - Αντίγραφο Ζωγραφικής
- Αντίγραφο Πλαστικής
  - Χρωματική και Μορφολογική Αποκατάσταση

Μαθήματα Τομέα (Ε΄) Εικαστικών Τεχνών

Εργαστήριο Αντιγράφου Πλαστικής

Πρακτική Άσκηση

Η **Πρακτική Άσκηση** πραγματοποιείται σε χώρους εφαρμογής της ειδικότητας με σκοπό την εμπέδωση των γνώσεων που αποκτήθηκαν κατά την διάρκεια των σπουδών, καθώς και τη δυνατότητα ανάπτυξης και επίλυσης προβλημάτων μέσα από ομαδική εργασία.

Η Πρακτική Άσκηση είναι υποχρεωτική και διαρκεί 3 μήνες. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι φορείς υποδοχής φοιτητών για Πρακτική Άσκηση.

- Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων
- Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο
- Εφορείες Αρχαιοτήτων
- Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο
- Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος
- Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
- Μουσείο Μπενάκη
- Εργαστήριο Γιάννη Παππά
- Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο
- Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή
- Ιστορικό Αρχείο Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος
- Βιβλιοθήκη της Βουλής
- Ιδιωτικά εργαστήρια συντήρησης

Πρόγραμμα Erasmus +

Στο Τμήμα έχει αναπτυχθεί ιδιαίτερη κινητικότητα των φοιτητών μέσω του Προγράμματος Erasmus + για την παρακολούθηση προπτυχιακών μαθημάτων ή την πραγματοποίηση της **Πρακτικής Άσκησης**.

Μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών με τις οποίες υπάρχει συχνή ανταλλαγή φοιτητών συγκαταλέγονται οι χώρες:

- Ισπανία
  - Ιταλία
  - Ουγγαρία
  - Πολωνία
  - Σουηδία
  - Ολλανδία
  - Βέλγιο
  - Γαλλία
  - Γερμανία
-

Αυτοδύναμο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.)

Στο Τμήμα Σ.Α.Ε.Τ. λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018, **αυτοδύναμο** Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «**Συντήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς**». Το Πρόγραμμα προσφέρει εξειδίκευση σε θεωρητικές γνώσεις και πρακτικές δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο ενός προπτυχιακού Προγράμματος στην συντήρηση της Πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και επικαιροποίηση και εμβάθυνση σε σύγχρονες, καινοτόμες μεθόδους και τεχνικές τεκμηρίωσης, διάγνωσης, αποκατάστασης και προστασίας των πολιτιστικών αγαθών. Επιπλέον, το Π. Μ. Σ. παρέχει τα μέσα για την ενδυνάμωση και εξειδίκευση των επαγγελματικών δυνατοτήτων και πρακτικών των Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης.

[«Συντήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς»](#)

Στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «**Συντήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς**», έχουν λειτουργήσει **3** κύκλοι σπουδών με μέσο όρο συμμετοχής **15** φοιτητών, κατόπιν επιλογής.

Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

Από το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 το Τμήμα Σ.Α.Ε.Τ. συμμετέχει στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) σε σύμπραξη με τα Τμήματα Ιστορίας & Αρχαιολογίας και Γεωλογίας & Γεωπεριβάλλοντος του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο **«Μουσειακές Σπουδές»** [«Μουσειακές Σπουδές»](#).

Αντικείμενο του Προγράμματος είναι οι Μουσειακές Σπουδές με τις ακόλουθες παραμέτρους: συλλογή διδακτικού μουσειακού υλικού, οργάνωση μουσείων, μουσειακών εκθέσεων, διοίκηση μουσείων, περιβάλλον μουσείων, προστασία και ανάδειξη μουσειακού υλικού, νομοθεσία που διέπει τα μουσεία, οικονομική διαχείριση μουσείων και μουσειακών συλλογών, το μουσείο ως χώρος παιδείας, το μουσείο και η θέση του στην κοινωνία.

Ερευνητικά Εργαστήρια

Στο Τμήμα Λειτουργούν τα ακόλουθα ερευνητικά εργαστήρια με ποικίλες δραστηριότητες:

- Εργαστήριο Συντήρησης Αρχιτεκτονικών Στοιχείων
- Εργαστήριο Μελέτης και Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Πολιτιστικών Αγαθών
- Εργαστήριο **ARTICON**: Συντήρηση-Ανάδειξη Εικαστικών Έργων, Βιβλιακού και Αρχειακού.

Συλλογικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες

Στο Τμήμα Σ.Α.Ε.Τ. κατά την διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους προγραμματίζονται και υλοποιούνται εκπαιδευτικές δραστηριότητες με στόχο την άμεση ενημέρωση σε προβλήματα του επαγγελματικού χώρου, την κοινωνικοποίηση και την ένταξη στην σφαίρα της ευρύτερης εκπαίδευσης σε θέματα τέχνης και πολιτισμού.

Οι εκπαιδευτικές αυτές δραστηριότητες εκτός από επισκέψεις σε Μουσεία, Πινακοθήκες, Βιβλιοθήκες – Αρχεία και αρχαιολογικούς χώρους, συμπεριλαμβάνουν και παροχή πρώτων βοηθειών και πληροφοριών σε απομακρυσμένες συλλογές και λαογραφικά μουσεία της Ελλάδος.

Συλλογικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες

Συντήρηση από το Τμήμα Σ.Α.Ε.Τ. των οστών των θυμάτων της Σφαγής του Διστόμου (1944), Ιανουάριος 2020.

Επίσκεψη στο Μουσείο – Εργαστήριο του Γ. Παππά.

Συνεργασία του Δήμου Λαμιέων με το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής με αντικείμενο την συντήρηση των Εκθεμάτων του Λαογραφικού Μουσείου Λαμίας, Δεκέμβριος 2019.

Επικοινωνία

Πρόεδρος Τμήματος:

Γεώργιος Παναγιάρης, Καθηγητής

Τηλ.: +30 2105385406

Email: gpanag@uniwa.gr

Προϊσταμένη Γραμματείας Τμήματος:

Γιώτα Παρασίδου

Πανεπιστημιούπολη Άλσους Αιγάλεω

Οδός Αγίου Σπυρίδωνος, 12243, Αιγάλεω

Τηλ.: [+30 210 5385407](tel:+302105385407)

Email: cons@uniwa.gr

Ιστοσελίδα Τμήματος : <https://cons.uniwa.gr/>

**Ευχαριστούμε για την προσοχή και το
ενδιαφέρον σας**